

Óli Jacobsen

Kaj í Bartalstovu: NÚ VAR AT KOMA UPP Á BRÚNNNA

Hjá mongum fiskimonnum var strembað eftir at sleppa á brúnnna. Hetta kravdi siglingstíð og skúlagongd. Tá fann Kaj eisini konuna

5. partur

Iseinasta parti varð greitt frá trolararunum Tróndi í Gøtu. Her kann skoytast uppi, at tá ið tað fór at ganga afturá við vanliga trolarafiskiskapinum, vórðu aðrir møguleikar royndir. Ein var at fara við sildagørnum norðanfyri. Tað var júst á hesi veiðu, at Føroyar í 1957, fyri 60 árum síðani, vóru raktar av eini ta størstu skipsvanlukku, sum vit hava havt, tá ið 22 menn sjólótust.

Hesa veiðu royndi Tróndur í Gøtu eisini. Men afturat hesum varð roynt at trola eftir sild í Norð-sjónum til sildavirkið hjá Gunnar Holm Jacobsen í Kollafirði.

Her kom ov lítið burtur úr til, at hetta kundi loysa seg. Hetta var endabresturin hjá Tróndi. Men aðrir Tróndar hava tikið við seinni. Tað er eydnast væl.

Slapp við Jóannes Patursson

Eg kom at vera nógv við trolaranum, Jóannes Patursson, sum tá var ein tann fremsti trolarin í flotanum.

Fyrstu ferð var í februar 1949, tá ið p/f Uvak hjá Christian Holm Jacobsen framvegis átti hann. Pápi hevði verið á samfelagsmøti í Havn. Tá hevði hann búð hjá Hans Paula Johannesen, sum var skipari á Bóndanum, sum hann eisini varð kallaður.

Pápi hevði tá spurt Hans Paula, um nakar kjansur var fyri, at eg kundi sleppa við. Eg visti ikki av nøkrum, tá eg fekk boð um at koma við Bóndanum. Hetta var ikki hissini kjansur, og eg var veruliga bangin fyri at gera meg fyri skommum. Her sluppu bara teir bestu menninir við.

Hetta var eitt heilt annað skip enn t.d. Tróndur í Gøtu var. Tann stóri munurin var, at nú slapst undan kolinum. Nú var tað olja, og

Jóannes Patursson kemur á Havnina fyrstu ferð

tað var sjálvsagt nakað heilt annað og so nógv lættari at fáast við.

Hesir nýggju trolararnir vóru eisini á nærum øllum økjum meira framkomnir enn teir gomlu. Vit høvdu ikki radara at byrja við, men vit høvdu loran, sum var framkomin navigatíonsútgerð. Eisini høvdu vit vatngerara, sum var heilt ókent tá.

Vit vóru einir 42 mans í saltfiski. Í fyrsta umfari var eg triggjar túrir við Jóannes Patursson. Tað gekk væl.

Ein nýhugsan við hesum trolarum var, at teir høvdu eisini telegrafist at taka sær av samskiftinum. Tað gjørdist trætta millum feløgini um, hvørt hann skuldi gjaldast av reiðaranum einsamøllum ella fáa part burtur av hjá manningini. Hetta førði til sakarmál, sum reiðararnir taptu. Men á teimum næstu sáttmálasamráðingum varð kortini avtalað, at telegrafisturin skuldi fara av óbýttum. Tá komu báðir partar at gjalda. Her er eisini nógv broytt. Nú eru telegrafistar søga.

Nógv sild

Eg ætlaði mær á stýrimansskúla, og tá var tað eitt krav at hava 12 mánaðir sigling við "seglskipi". Tá høvdu øll skip motor, men her skuldi vera talan um skip, sum eisini kundu nýta og viðhvørt nýttu segl.

Fyri at fáa hesa siglingstíð fór eg við Árnanes, har Poul Huus í Syðrugøtu var skipari. Christian Holm átti Árnanes, sum veiddi sild við nót. Tá var so ógvuliga nógv sild at fáa. Vit komu eina ferð inn á Oyndarfjørð, har tað bløðraði á sjónum av sild. Boð vórðu givin um at kasta beinanvegin. Men sildin var so smá, at tað stóð í hvørjum meski. Tað tók sína tíð at fáa sildina burtur úr nótini. Vit fóru so at hova uppi Árnanes. Men tað var so nógv í, at sildin doyði í nótini, og hon skrædnaði. Hetta var ikki eitt nótaskip, sum vit kenna tey í dag. Hann tók eini 60 tons.

Vit mettu, at tað vóru eini 500 tons í nótini. Hetta var ikki smávegis. Tað, sum kom til sættis, fór

til Kollafjarðar til sildaoljuverksmiðjuna hjá Christian Holm, har sonurin Gunnar var stjóri. Henda verksmiðjan var eitt dømi um tær nýhugsanir, sum Christian Holm stóð fyri.

Andreas Poulsen undir Gøtu-eiði, sum var bestimaður, skuldi fara til Íslands at keypa eina tættari nót, so sleppast kundi undan at sildin stóð fóst í meskunum. Men Andreas varð ráddur frá at fara, tí nú var farið at standa á hjá Christian Holm.

Tískil varð nótin heldur ikki keypt, sum var betri parturin. Tann nótin, sum lá á Oyndarfirði, kom til Kollafjarðar, har hon loyptist og fór fyri einki.

Á stýrimansskúla

Á heysti 1949 fór eg á stýrimansskúla í Havn. Tá ið eg fekk summ-arferiu vildi eg sleppa til skips. Eg fór út á Tórgarð, har Hans Pauli búði. Ørindini vóru at sleppa við í feriu. Hans Pauli var sera blíður og segði: "Tú kom sera be-

tíðs, tí eg skuldi beint fara heim á skrivstovuna at gera manning-arlistan. Og tú sleppur við!" Hetta eydnaðist eisini væl.

Meðan eg gekk á stýrimansskúla búði eg úti á Landavegnum, sum tá var nr. 42, hjá Olaf Andreassen. Nú er tað nr. 54.

Har kom eg at kenna Daniu úr Porkeri, sum tænti har. So tað kann sigast, at hon kom uppi hendurnar á mær ella øvugt!

Tað rann skjótt saman okkara millum. Skjótt tóku vit eisini ring uppá. Hann hevur verið á fingrinum í 65 ár, og hann heldur enn!

Hetta vóru húsini, har trúboðarin Daniel J. Danielsen, kendur frá Congosøguni, búði frá tí, hann kom til Føroya í 1904 til hann doyði í 1916. Hann hevði annars roynt at selja húsini í 1914. Kona hansara Lina fór av landinum um 1920. Helst vóru húsini tá seld til Olaf. Hetta var tá langtuttan fyri býin.

Seinni kom eg so at búgva hjá Eli Christiansen á Dalavegnum. Hetta var mitt í býnum.

Dania misti mammuna seks ára gomul

Dania er dóttir Kristionnu, ættað úr Leirvík, og Hans Paula Sørensen undir Stígnum í Porkeri.

Í 1937 doyðu fleiri konur í Porkeri av havhestasjúkuni. Kristianna var ein teirra. Hon doyði frá fyra børnum, einans 37 ára gomul.

Hans Pauli var tá burtur til skips við vágsskipinum "Agnas Louise". Hann visti av ongum, at konan var deyð. Soleiðis vóru samskiftismøguleikarnir tá á døgum.

Tá ið jarðarferðin av Kristionnu var byrjað, siggja teir Agnes Louise koma inn eftir fjørðinum á veg til Vágs. Steðgað var sostatt við jarðarferðini, til Hans Pauli var komin í land. Í staðin fyri at hitta eina fegna konu, mátti hann ta tungu leið beint í jarðarferðina hjá henni.

Hans Pauli var einans 13 ára gamal, tá ið hann misti pápan av

Kaj í Bartalstovu